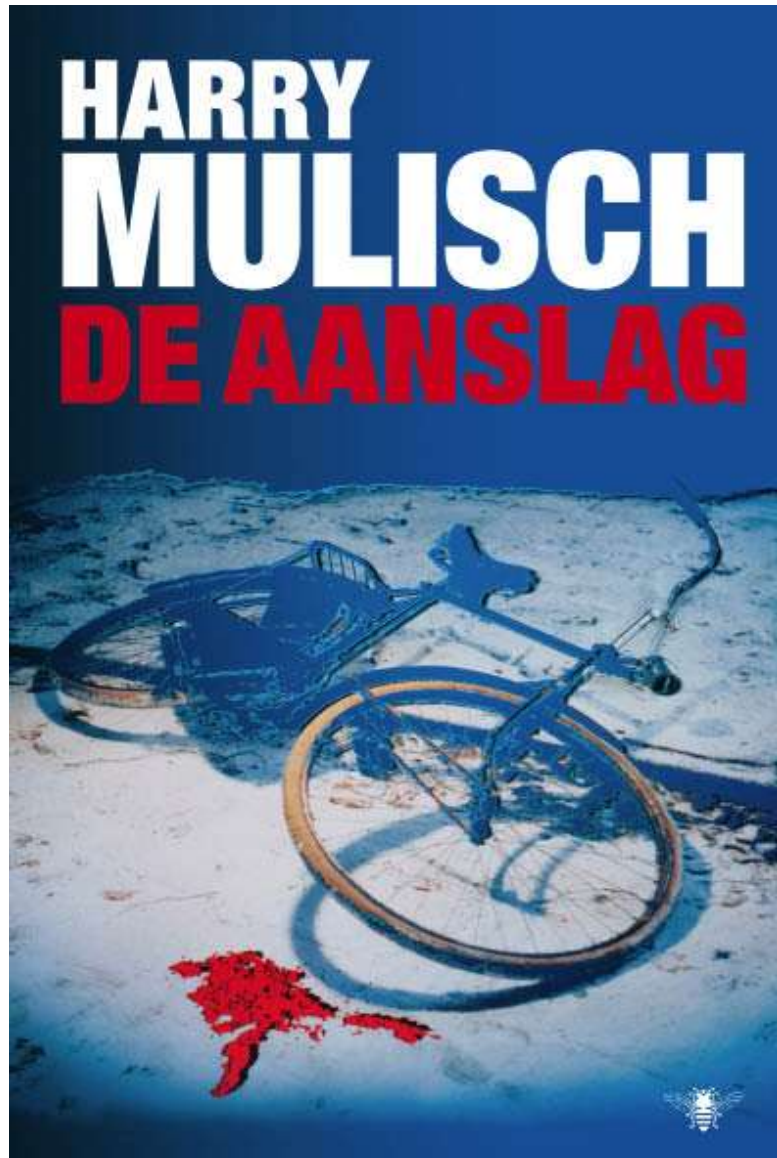

De Aanslag

Tim Seerden
Harry Mulisch
De Bezige Bij

Inhoudsopgave

- **Informatie over de schrijver** *Pagina 3*
- **Titel en ondertitel** *Pagina 4*
- **Genre** *Pagina 5*
- **Hoofdpersonages** *Pagina 6*
- **Verhaalopbouw** *Pagina 7*
- **Samenvatting van de inhoud** *Pagina 8*
- **Leeservaring** *Pagina 12*

Informatie over de schrijver

Harry Mulisch (1927-2010) groeide op als zoon van een Oostenrijks-Hongaarse vader die tijdens de Eerste Wereldoorlog officier was in het leger. Al voor de Tweede Wereldoorlog scheidden zijn ouders en verhuisde zijn moeder naar Amsterdam. Zijn moeder emigreerde naar Amerika, terwijl hij in Nederland achterbleef en zijn schrijversdebuut maakte. In 1946 schreef Mulisch zijn eerste verhaal, 'De kamer', dat een jaar later in Elseviers Weekblad gepubliceerd werd. Pas na zijn eerste publicatie begon Mulisch zich in literatuur te verdiepen. Daarnaast liet hij zich inspireren door toneel. In 1951 verscheen zijn debuutroman *Archibald strohalm*, waarvoor hij de Reina Prinsen Geerligts-prijs kreeg. Dit boek waarin de jongen Archibald jammerlijk faalt in het ontwerpen van een alomvattende filosofie, vormt het begin van een reeks romans, novellen en toneelstukken, die hun kracht ontleen aan een superieur evenwicht tussen mythologische, magische en psychologische motieven. Na *Het stenen bruidsbed* (1959) trad een verandering op; de realiteit kwam meer op de voorgrond te staan. In 1961 verscheen *Voer voor psychologen* en niet lang daarna *De zaak 40/61*, over het proces in Jeruzalem tegen Eichmann.

De verteller verteld (1971) introduceerde een nieuwe periode: het boek bevat een fragmentatie van parodieën op stijlen en genres, aforismen en invallen. De roman *Twee vrouwen* (1975) en de novelle *Oude lucht* (1977) zijn voorbeelden van glasheldere verhalen waarachter zich echter een complex mythologisch gebeuren vol Mulisch-motieven afspeelt. In 1977 werd hij, op zijn vijftigste verjaardag, benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau en in 1992 tot Officier.

In het jaar dat Mulisch 65 jaar werd, verscheen *De ontdekking van de hemel* (1992), door critici een meesterwerk genoemd en unaniem bejubeld. In deze roman komen alle thema's die Mulisch in de loop de jaren in zijn boeken heeft verwerkt bij elkaar. Ook in het buitenland, met name in het Duitse taalgebied, was het boek een ongekend succes. In 1998 verscheen de veelgeprezen roman *De procedure*, die zich moeiteloos voegt in het rijkgeschakeerde, en zich voortdurend vernieuwende oeuvre. Het boek werd in 1999 bekroond met de Libris Literatuurprijs. In 2000 verscheen de meest recente roman van Mulisch, *Siegfried, een zwarte idylle*, die nominaties kreeg voor de AKO Literatuurprijs en de NS Publieksprijs.

Harry Mulisch ontving op 8 januari 2007 een eredoctoraat aan de Universiteit van Amsterdam bij gelegenheid van de 375ste dies natalis van de Amsterdamse universiteit. *De ontdekking van de hemel* werd in 2007 verkozen tot de beste Nederlandse roman aller tijden. Verdere literaire prijzen zijn onder meer de Constantijn Huygens-prijs (1977), de P.C. Hooft-prijs (1986), de Prijs van de Nederlandse Letteren (1995). Ook in het buitenland werd hij gelauwerd, onder meer met de benoeming tot Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres door het Franse Ministerie van Cultuur (2001), de verlening van het Kruis van Verdienste eerste klasse in de Orde van Verdienste van de Bondsrepubliek Duitsland (2003) en de

Italiaanse Premio Flaiano Internationale literatuurprijs (2003) en Premio Nonino (2007).

Werk van Harry Mulisch is vertaald in het Engels, Duits, Frans, Spaans, Portugees, Italiaans, Noors, Zweeds, Fins, Deens, Russisch, IJsland, Pools, Tjechisch, Slowaaks, Hongaars, Roemeens, Servokroatisch, Sloveens, Bahasa Indonesia, Chinees. *De Aanslag* spant de kroon met een vertaling in twintig talen.

Harry Mulisch overleed op 30 oktober 2010.

Bron: www.debezigebij.nl/auteurs/harry-mulisch/

Titel en ondertitel

Het boek heeft de titel “De Aanslag”.

Ik vind deze titel heel erg goed bij dit boek passen. Dit vind ik omdat het boek ook over een aanslag gaat. “De Aanslag” slaat dan weer op een moord die in het verhaal gepleegd wordt. Dit is de moord op Fake Ploeg, de NSB’er. Deze moord vond plaats in 1945.

Deze moord is eigenlijk de bepalende gebeurtenis in het hele verhaal. Dit, omdat er een-soort-van mysterie is over hoe, wat en waarom.

De meest opvallende gebeurtenissen zijn:

- *De moord op Fake Ploeg.*
- *En eigenlijk vele andere situaties die een duidelijk beeld van de oorlog schetsen.*

Genre

Dit boek valt onder verschillende Genres.

De twee genres die ik heb kunnen vinden zijn:

- *Literaire romans*
- *Romans algemeen*

Het verhaal speelt zich af in een duidelijke jaar- en tijdsbepaling. Het boek is verdeeld in verschillende delen die aangeduid zijn als jaartallen. De jaartallen die behandeld worden variëren van 1945 tot 1981.

Hoofdpersonages

In dit boek bevinden zich vier hoofdpersonages. Deze komen in ongeveer het hele boek voor. De personages worden meestal zonder achternaam genoemd.

Anton Steenwijk

Anton Steenwijk is de hoofdpersoon in het verhaal. Aan het begin van het verhaal is hij 12 jaar oud. Toen de oorlog voorbij was ging hij bij zijn tante en oom in Amsterdam wonen. Anton volgt in Amsterdam een opleiding tot anesthesist. Naarmate hij ouder werd, werd Anton ook zelfstandiger.

Peter Steenwijk

Peter Steenwijk is de broer van Anton Steenwijk. Peter verplaatste het lijk van Fake Ploeg nadat hij vermoord was. Hierbij werd hij betrappt en daarom vermoord.

Saskia Steenwijk

Saskia Steenwijk is de eerste vrouw van Anton Steenwijk. In het verhaal scheiden zij ook weer, maar Anton en Saskia bleven wel bevriend.

Sandra Steenwijk

Sandra Steenwijk is de dochter uit het eerste huwelijk van Anton Steenwijk.

Liesbeth Steenwijk

Liesbeth Steenwijk is de tweede vrouw van Anton Steenwijk.

Peter Steenwijk

Peter Steenwijk is de zoon uit het tweede huwelijk van Anton Steenwijk. Waarschijnlijk is hij vernoemd naar de broer van Anton.

Fake Ploeg sr

Fake Ploeg senior is de doodgeschoten NSB'er. Hij werd doodgeschoten door zijn samenwerking met de Duitsers.

Hieronder volgen de randfiguren, hier wordt geen informatie over gegeven.

Fake Ploeg jr.

Karin Korteweg

Verhaalopbouw

Chronologisch en niet-chronologisch

Het verhaal staat in een chronologische volgorde.

Het verhaal wordt verteld in de volgorde van de gebeurtenissen, maar wel met enkele terugblikken.

Algemene verhaalstructuur

Er is ook in dit verhaal gebruik gemaakt van een verhaalstructuur.

Het verhaal wordt verteld op een manier alsof je er bijna zelf bij bent.

De personages in het verhaal worden redelijk duidelijk beschreven.

Motorisch moment

Ieder verhaal bevat een motorisch moment. In dit verhaal is dat best lastig om te bepalen, maar ik vind dat het in dit verhaal plaats vindt aan het einde verhaal.

Verhaallijnen

Het hele verhaal bestaat uit verhaallijnen. Het bevat een centrale verhaallijn en in de loop van het verhaal komen er telkens bij. Anton Steenwijk heeft in dit verhaal de centrale verhaallijn.

Samenvatting

Deel 1: 1945

Januari 1945: het gezin Steenwijk zit in de eetkamer in hun huis in Haarlem. Het gezin bestaat uit vader, moeder, Anton en Peter. Ze maken ruzie, het is koud en ze gaan een spelletje "mens erger je niet" doen, waarna ze gaan slapen. Echter, de rust werd plotseling verbroken door harde knallen op straat. Ze keken naar buiten en kijken vol angst toe hoe Fake Ploeg, de NSB'er, werd doodgeschoten en voor huize Steenwijk werd neergelegd.

Peter wilde naar buiten om het lichaam van Fake Ploeg weg te halen maar hij werd tegengehouden door zijn ouders. De Duitsers kwamen niet veel later en namen Anton en zijn ouders mee. Anton werd in een auto opgesloten, maar Peter kreeg het voor elkaar om te vluchten. Daarna zag hij zijn ouders verdwijnen.

Anton werd naar het politiebureau gebracht en hij moest in een cel slapen. Hij ontmoette een aardige vrouw, zij stelde Anton gerust. Niet veel later werd Anton uit de cel gehaald en met een motor naar de lokale commandant gebracht. Die weet niet waar zijn ouders zijn, maar omdat familie van Anton in Amsterdam woont werd er besloten dat hij daar naartoe ging. Onderweg werd de truck waarin Anton vervoert werd getroffen door een aanval vanuit de lucht, maar hij kwam toch heelhuids in Amsterdam aan.

Deel 2: 1952

Anton en zijn oom en tante hoorden dat zijn ouders en broer Peter op de avond van de aanslag zijn overleden. Anton bleef bij zijn oom en tante wonen en ging studeren. Toen hij twintig was, keerde hij terug naar Haarlem.

Het feest werd gehouden bij zijn oude straat. Er werden vervelende opmerkingen gemaakt over de Korea-oorlog in vergelijking met de tweede wereldoorlog. Anton vond dit niet leuk en verliet het feest. Hij kwam weer in zijn oude straat en hij werd gezien. Zijn oude buurvrouw, mevrouw Beurner, vroeg of hij binnen kwam.

Mevrouw Beurner vertelde Anton dat zijn ouders, omdat zij de Duitsers aanvielen, zijn vermoord. De burelen zijn verhuisd en er is een monument voor oorlogsslachtoffers opgericht. Anton ging er op af en zag dat de namen van zijn ouders er wel op staan, maar Peter's naam niet. Thuis vroeg hij aan zijn oom en tante waarom ze hem niet over het monument hebben verteld. Als antwoord kreeg hij te horen dat ze het hem wel hebben verteld, maar dat hij er niet naar toe is gegaan.

Deel 3: 1956

Een klein stukje bij zijn oom en tante vandaan ging Anton studeren. Hij volgde een opleiding voor anesthesie. Terwijl dit gebeurde nam het communisme sterk toe. Anton bemoeide zich er niet mee. Op een avond werd Anton getuige van een

geweldpleging door de politie. Tot zijn grote verbazing was Fake Ploeg junior daar ook, hij is de zoon van de NSB'er die jaren geleden is vermoord.

Anton vroeg aan Fake Ploeg of hij binnen kwam. Ze vertelde elkaar over de veranderingen die in hun leven plaatsvonden. Fake zat vroeger bij Anton in de klas en werd gepest met zijn vader. Fake is nu werkzaam in een winkel die huishoudelijke artikelen verkoopt. Fake is ervan overtuigd dat de oorlog is veroorzaakt door communisme.

Toen zijn vader overleed werden Fake en zijn moeder straatarm. Fake wilde maar niet geloven dat zijn vader een slechte man was. Uit woede en frustratie gooide hij een steen door de kamer. Hij ging weg, maar kwam niet veel later terug en bedankte hij Anton omdat hij het altijd voor hem opnam.

Deel 4: 1966

Jaren gingen voorbij. Anton werd doktersassistent en trouwde met Saskia de Graaff. Hij kreeg een dochter, Sandra. Meneer De Graaff, de vader van Saskia, heeft als verzetsstrijder in de oorlog gediend. In een café ontstond er na de begrafenis een discussie over de helden van de oorlog, de Russen of de Amerikanen.

Anton ontmoette hier Cor Takes. Hij was de moordenaar van Fake. Ze raakten in gesprek en Cor zei dat hij hem had vermoord omdat het moest. Er blijft één belangrijke vraag over: waarom werd het lichaam van Ploeg door de burens Korteweg voor Antons huis neergelegd?

Deel 5: 1981

Jaren later en Anton werd ouder. Hij is van Saskia gescheiden en opnieuw getrouwd met Liesbeth. Met haar kreeg hij een zoon, genaamd Peter. Als zijn dochter Sandra oud genoeg is, neemt hij haar mee naar zijn oude straat.

In 1981 vonden er demonstraties plaats. Anton interesseerde het niet, maar moest toch mee-demonstreren. Op die demonstratie treft Anton niet alleen zijn inmiddels negentienjarige zwangere dochter Sandra en haar niet zo fatsoenlijke vriend, maar tot zijn verbazing ook zijn oude buurvrouw Karin Korteweg, degene die samen met haar vader het lijk van Fake Ploeg bij Anton voor de deur sleepte.

Karin vertelt dat Peter die nacht bij hen naar binnen glipte, hen onder schot hield en even later doodgeschoten werd door een Duitser. Ook komt Anton erachter dat het lichaam van Ploeg bij hen op de stoep belandde omdat meneer Korteweg zijn geliefde hagedissenverzameling niet wilde opgeven.

Nadat Karin en haar vader zagen hoe Anton en zijn familie beschuldigd werden – na verhoor werden zijzelf vrijgelaten – kreeg haar vader een gigantisch schuldgevoel en vermoordde hij zijn hagedissen. Na de oorlog verhuisden ze, maar Karins vader pleegde in 1948 zelfmoord, uit angst dat Anton zich op hem zou komen wreken.

Tot slot vraagt Anton aan Karin waarom ze Fake juist voor zijn huis neerlegden en niet bij het bejaarde echtpaar Aarts. Karin antwoordt dat haar vader dat niet wilde

omdat het echtpaar Aarts joden in huis had. Na deze ontdekking loopt Anton weg bij Karin en vervolgt samen met zijn zoon Peter de demonstratiestoet.

Leeservaring

Voor mijn volgende boekverslag ging ik opzoek naar een boek met een verhaal dat makkelijk en snel te lezen was. Ik leende twee boeken van Tim Krabbé maar de tekst op de achterkant begreep ik al niet, dus die heb ik snel terug gebracht.

Ik kwam uit bij het boek “De Aanslag”.

Hoewel oorlog mij opzich niet heel veel interesseert doen oorlogsboeken dat juist weer wél. Het boek had ik dan ook in een mum van tijd uit.

Het hele verhaal is gebaseerd op één hoofdpersonage. Dit hoofdpersonage is Fake Ploeg. Het is een zeer prettig boek om te lezen en ik ben dan ook zeer blij dat ik ‘m heb gekozen.

Als ik dit boek met een cijfer mocht beoordelen krijg het een:

7,5

Dit cijfer heb ik gebaseerd op, ‘hoe leuk vind ik het boek?’, ‘kan ik me verplaatsen in de situatie?’ en ‘heb ik er spijt van?’.

Dit boek zou ik aanraden aan vrienden, familie, klasgenoten en anderen die interesse hebben in oorlogsverhalen. Het is heel simpel, geef je daar helemaal niks om dan is dit geen boek voor jou.

Ik vond het een prettig boek om te lezen.